

Koliko su čudesne ptice selice?

Donosimo ti nekoliko zanimljivosti o pticama selicama koje će potaknuti dodatno istraživanje o ovim čudesnim životinjama.

Daleko najduža migracija poznata u životinjskom carstvu je ona artičke čigre (*Sterna paradisaea*). Ova ptica srednje veličine svake godine prijeđe 90000 km od pola do pola - od Greenlanda na sjeveru do Weddellova mora na jugu. Nevjerojatno, arktičke čigre mogu živjeti do 30 godina, što znači da ako se zbroji udaljenost koju prijeđu tijekom života, njihovo ukupno putovanje jednako je odlasku na Mjesec i natrag više od tri puta.

Sivi sokol ptica je selica koja dostiže najveću brzinu tijekom lova - do 390 km/h kada roni da uhvati plijen. Ipak, u najbržem dugom letu pobjeđuje šljuka livadarka (*Gallinago media*) - što je iznenađujuće s obzirom da prije svoje zimske migracije postaje jako debela. Ova zdepasta ptica je zabilježena kako postiže brzine do 97 km/h na udaljenosti od 6800 km. Kad leti iznad kopna od Skandinavije do subsaharske Afrike, ne pravi niti pauzu i zbog toga gubi pola svoje težine.

Koliko su čudesne ptice selice?

Indijska guska (*Anser indicus*) prijeđe između 3.000 i 5.000 km. Na putovanjima od svojih područja razmnožavanja u Mongoliji, Tibetanskoj visoravni i sjevernoj Kini do svojih zimovališta u Indiji, ova ptica prelazi preko Himalaja koristeći manje od deset posto kisika dostupnog na razini mora, dosežući visine do 7000 m bez pomoći bilo kakvog stražnjeg vjetra. Dok su istraživači zaključili da indijske guske štede energiju grleći planinsko tlo i leteći noću, znanstvenici još uvijek nisu sigurni u čemu je ključ njihove izuzetne otpornosti na manjak kisika.

Zamislite da idete na devetodnevni let bez vremena za spavanje i ništa za jelo ili piće. Takav je upravo put Ride muljače (*Limosa lapponica*). Naime, ova ptica selica - u svom putovanju od Aljaske do Novog Zelanda - drži rekord za najveći neprekidni let bilo koje ptice, leteći više od 11000 km bez odmora.

Koliko su čudesne ptice selice?

Nije sve u letenju! Naime, adelijski pingvin (*Pygoscelis adeliae*) je ptica koje ne leti ali također migrira! Ovaj pingvin poznat je po tome što svake godine u prosjeku prijeđe 13000 km prateći sunce od svoje kolonije za razmnožavanje do svojih zimskih područja u regiji Rossovog mora na Antarktiku i natrag. Tijekom zime, sunce ne izlazi južno od Antarktičkog kruga, a to predstavlja izazov za ove pingvine, koji moraju imati pristup moru da bi se hranili krilom. Njihovo rješenje je nastaviti hodati do ruba leda koji se neprestano širi tijekom hladnih mjeseci. U proljeće ostaju na rubu dok se led povlači.

Koliko su čudesne ptice selice?

A koja to ptica ide u krug i prijeđe 30000 km? Pa Tankokljuni zovoj (*Ardenna tenuirostris*)! Ovaj svjetski putnik migrira svake godine sa svojih područja razmnožavanja u Tasmaniji i južnoj Australiji na Kamčatku, na ruskom Dalekom istoku, da bi potom nastavio do Aleutskih otoka na Aljasci, zatim kruži oko Tihog oceana i putuje natrag na zapadnu obalu Sjeverne Amerike. Njihova su tijela savršeno prilagođena za klizanje iznad vode, što im omogućuje dugotrajno letenje uz uštedu energije. Iznenadujuće, čak i nakon što pređu tako impresivne udaljenosti, svake se godine vraćaju u istu jazbinu.

A ptice selice u Hrvatskoj?

Znaš li da u Hrvatskoj živi oko 200 ptica selica? Ne putuju sve u Afriku, kao što se često misli. Neke se sele iz sjeverne u južnu Hrvatsku, neke pak grade nova gnijezda, neke iz sjeverne Europe dolaze u Hrvatsku, a neke iz Hrvatske odlaze u toplije krajeve, tj. u Afriku. Tako Veliki svračak (*Lanius excubitor*) u Hrvatskoj primjerice provodi zimu (na slici).

Znaš li da se ptice selice orijentiraju pomoću vida, ali još uvijek ne znamo kako i na koji način! Izgleda, prema nekim istraživanjima, da im je to znanje urođeno.

Prve ptice selice kreću početkom rujna i to one koje se hrane kukcima. Jedna od njih je i Žalar ciganin (*Calidris minuta*) koji se iz sjevernih zemalja seli u Hrvatsku (na slici). Do sredine listopada odsele se i ostale, one koje se hrane biljem i sjemenkama (ševa, prepelica), te močvarne ptice kojima se zaledi većina močvara.

Mnoge ptice grabljivice jednostavno slijede svoj plijen kao npr. sokol i pokoja vrsta orla.

A ptice selice u Hrvatskoj?

Kad se pticama učini da će zima biti blaga neke uopće ne odlaze! Tako Zelenoga guša (*Gallinula chloropus*), koja živi u močvarnim staništima, čim se zima pokaže toplija ostaje u Hrvatskoj (na slici).

Ptice selice vraćaju se u Hrvatsku između ožujka i kraja svibnja.

Znaš li kako znamo gdje odlaze ptice selice? Preko prstenovanja!

Prstenovanje ptica je postupak označavanja ptica sa malim limenim prstenom na nozi - kao nekakva narukvica. Tako znamo da ptice iz Hrvatske odlaze u srednju i južnu Afriku, ali ne najkraćim putem već kroz istočni Balkan, Tursku i Sueski kanal.

Zatim se neke opredijele za put prema jugu, a neke prate tok rijeke Nila i dolaze do središnje Afrike.

Izvori:

<https://www.allaboutbirds.org/news/the-basics-how-why-and-where-of-bird-migration/>

https://zbornica.com/index.php?option=com_zoo&task=item&item_id=513&Itemid=108

<https://www.birdlife.org/news/2018/06/27/migration-marathons-7-unbelievable-bird-journeys/#:~:text=No%20bird%20migration%20list%20is,Weddell%20Sea%20i>